

40 yıl sonra 12 Eylül ve Almanya (1)

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Salı, 28 Temmuz 2020 07:54 -

İki bölümlük bu yazı dizisinde 12 Eylül 1980 sonrasında özellikle Almanya'ya yönelik yaşanan ilk kitlesel politik mültecilik ve özellikle 1980-1983 arasında bu ülkedeki Türkiyelilerin yaptıkları protesto eylemleri ile 12 Eylül rejimini teşhir çalışmaları incelenecektir.

12 Eylül öncesinde değişik sosyalist hareketlerden Almanya'ya gelenler vardı ama asıl geliş darbe sonrasında gerçekleşecekti. Kaç kişi geldi, bilinmiyor. Genellikle şöyle bir süreç izleniyordu: Almanya az kişiye politik iltica hakkı veriyordu. Sendikacı, öğretmen ve yazarlara kolayca iltica hakkı tanınırken, arandığı belgelerle kanıtlanan diğer kişilere bu hak tanınmıyordu. Zamanın Batı Almanya (o yıllarda iki Almanya vardı) hükümeti genelde 12 Eylül darbesine karşı değildi. İlticası kabul edilmeyenler genellikle 1982'den başlayarak kolayca iltica hakkı alabilecekleri Fransa'ya gidiyorlar, buradan birkaç ayda aldıkları iltica pasaportuyla serbestçe Almanya'ya girebiliyorlardı. Türkiye o yıllarda da politik insanlar için Interpol'a başvuruyor ve Fransa'dan iltica hakkı kazanmış değişik kişiler Almanya'ya giriş yaparken genellikle Aachen sınırındaki kontrolde yakalanıyordu. Konu az biraz basında yer alıyor ve ardından kişi Fransa'ya geri gönderiliyordu.

1982'de 12 Eylül'ün yıldönümünde Frankfurt'ta yapılan cuntayı protesto yürüyüşüne –Alman örgütleriyle birlikte- 30 bin kişi katılmıştı. Kesin oran vermek mümkün olmamakla birlikte bu kitlenin çoğunluğunu ilticacılar değil TC pasaportu taşıyan kişiler oluşturuyordu. Almanya'da değişik örgütlerin yıllardan beri yaptıkları politik çalışma sonucunda sosyalist ve ilticacı olmayan önemli bir kitle oluşmuştu.

MHP'liler birkaç yerde cılız "12 Eylül'ü destekleme" mitingleri yaptılar ve bu kadarla kaldılar.

Konsolosluklar protesto yürüyüşlerine katılan ya da 12 Eylül rejimine karşı şöyle ya da böyle faaliyette bulunan kişilerden öğrenebildiklerini kimliksiz bırakmaya yöneldiler. Bu kişiler herhangi bir işlem için konsoloslukta gittiklerinde pasaportlarına el konuluyordu. Pasaport olmadığı için Almanya'daki oturma izni de sona ermiş oluyor ve bu kişilerin ilticaya başvurmaktan başka çaresi kalmıyordu. O yıllarda sendikalar, öğretmen örgütleri ve değişik basın kuruluşlarının konsoloslukların bu uygulaması protesto edilecekti.

40 yıl sonra 12 Eylül ve Almanya (1)

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Salı, 28 Temmuz 2020 07:54 -

Almanya'da Türkiyeli sosyalist hareketin merkezileştiği kentler Münih-Frankfurt-Köln sırasını izlemişti. 1980'li yılların başlarında 12 Eylül terörünün azgın günlerinde Diyarbakır ile İstanbul arasındaki bağlantı Köln üzerinden kuruluyordu. Bu kentte birkaç sosyalist örgütün sürekli açık olan büroları vardı ve Türkiye'den buraya büyük haber akışı gerçekleşiyordu. Sayısız basın açıklaması yapıldı, Türkçe ve Almanca –az miktarda Kürtçe- yayın çıkarıldı. Özellikle Diyarbakır ve Mamak hapishanelerindeki uygulamalar neredeyse her gün güncelleniyordu. 1982'de birkaç kentte özellikle hapishanelerdeki uygulamalara dikkat çekmek için birkaç kentte kitlesel açlık grevi yapılacaktı.

Vatandaşlıktan çıkarma bir başka uygulamaydı. Değişik eylemlerle yer alan insanlara yönelik olarak Hürriyet gazetesinde "ülkeye dön" çağrısı yayınlanıyor, ardından bu kişiler vatandaşlıktan çıkarılıyordu.

12 Eylül 1983'te Duisburg'da yapılan protesto mitinginde Türkçe açıklamayı okuyan bu satırların yazarıyla Kürtçesini okuyan Sertaç Bucak kısa sürede vatandaşlıktan çıkarılmıştı.